

วรรณยุกต์และอักษรสามหมู่

ม.ล. จรัลวิไล จรุงโรจน์

บทคัดย่อ

การจำแนกอักษรออกเป็นสามหมู่ในภาษาตระกูลไทมีที่มาจากลักษณะทางเสียงของพยัญชนะต้นดั้งเดิมของพยางค์ พยัญชนะก้องพัฒนามาเป็นอักษรต่ำ พยัญชนะไม่ก้องมีเสียงพ่นลมพัฒนาเป็นอักษรสูง พยัญชนะไม่ก้องไม่มีเสียงพ่นลมพัฒนามาเป็นอักษรกลาง วรรณยุกต์ในภาษาตระกูลไทดั้งเดิมมี 3 วรรณยุกต์ ซึ่งต่อมาเกิดการแยกตัวภายใต้อิทธิพลทางเสียงของพยัญชนะต้น ชนิดของพยางค์ และความยาวเสียงสระ ในปัจจุบันนี้พบว่ารูปสะกดของคำบางคำแตกต่างไปจากรูปสะกดดั้งเดิมอันเนื่องมาจากความสับสนที่เกิดจากการรวมตัวของวรรณยุกต์ B4 และ C1 ในภาษาไทยมาตรฐาน

Abstract

Thai alphabets are categorized into 3 groups according to the sound characteristics of Proto-Tai initial consonants. Voiced consonants became "low consonants", voiceless aspirated consonants became "high-consonants", and voiceless unaspirated consonants became "middle-consonants". There were 3 tones in Proto-Tai which were later split under the influence of the sound characteristics of initial consonants, types of syllables, and vowel length. Some words are spelled differently from how they were in the past due to the confusing caused by the merger of B4 and C1 tones in Standard Thai.

1. บทนำ

วรรณยุกต์และอักษรสามหมู่เป็นเรื่องซับซ้อน ในกรณีของวรรณยุกต์รูปและเสียงของวรรณยุกต์ไม่ได้สัมพันธ์กันหนึ่งต่อหนึ่ง เช่น คำว่า “ข้า” มีรูปวรรณยุกต์โทและมีเสียงวรรณยุกต์โท “คำ” มีรูปวรรณยุกต์โทเช่นกันแต่กลับมีเสียงเป็นวรรณยุกต์ตรี นอกจากนั้นแล้วในแต่ละถิ่นยังมีระบบเสียงวรรณยุกต์ที่แตกต่างกันด้วย บางถิ่นมีเสียงวรรณยุกต์มากถึง 6-7 ระดับ ส่วนในเรื่องของอักษรสามหมู่ ถึงแม้ว่าผู้เรียนภาษาไทยจำนวนหนึ่งมีวิธีช่วยการท่องจำเพื่อจำแนกตัวอักษรในภาษาไทยเป็นสามหมู่ได้อย่างคล่องแคล่ว (เช่น ท่องประโยค “ผีฝากถุงข้าวสารให้ฉัน” เพื่อจำแนกอักษรสูงออกจากอักษรหมู่อื่น) แต่การท่องจำดังกล่าวก็เพียงแค่ทำให้ผู้เรียนจำแนกตัวอักษรได้ โดยที่มักไม่เข้าใจว่าทำไมจึงต้องจำแนกพยัญชนะไทยออกเป็นสามหมู่ และทำไมต้องเรียนแต่ละหมู่นี้ว่าอักษรสูง อักษรกลาง และอักษรต่ำ

จากประสบการณ์ส่วนตัว ผู้เขียนพบว่า การที่ผู้เรียนภาษาไทยรวมทั้งคนไทยทั่วๆ ไปได้รับการสั่งสอนให้ผันเสียงวรรณยุกต์และจำแนกอักษรสามหมู่ด้วยการท่องจำโดยปราศจากความเข้าใจที่แท้จริงนั้น ส่งผลให้บางคนมีทัศนคติไปในทางลบต่อภาษาไทยว่าเป็นภาษาที่ยุ่งยากซับซ้อน ปราศจากเหตุผล บทความนี้ผู้เขียนจึงมีวัตถุประสงค์ที่จะอธิบายกำเนิดของวรรณยุกต์และอักษรสามหมู่ในภาษาไทย และนอกจากต้องการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวแล้ว ผู้เขียนยังหวังต่อไปว่าบทความนี้จะสามารถแก้ไขทัศนคติทางลบของคนจำนวนมากต่อภาษาไทย

2. ชื่อที่ใช้เรียกเสียงวรรณยุกต์

การเรียกชื่อเสียงวรรณยุกต์มีอยู่หลายวิธีการดังนี้

2.1 อธิบายด้วยตัวเลขบอกระดับเสียง (Pitch Level)

ตัวเลขที่ใช้คือเลข 1 ถึง 5 เลข 1 หมายถึง ระดับเสียงต่ำที่ใช้ในการพูดตามปกติของคนหนึ่ง เลข 3 หมายถึง ระดับเสียงกลาง เลข 5 หมายถึง ระดับเสียงสูงที่ใช้ในการพูด เลข 2 หมายถึง ระดับเสียงค่อนข้างต่ำ อยู่กึ่งกลางระหว่างระดับ 1 และ 3 ส่วนเลข 4 หมายถึง ระดับเสียงค่อนข้างสูง อยู่กึ่งกลางระหว่างระดับ 3 และ 5

ในการออกเสียงพยางค์แต่ละพยางค์ ผู้พูดอาจจะออกเสียงในตอนต้นและท้ายเป็นเสียงเดียวกันโดยตลอดก็ได้ เสียงวรรณยุกต์เช่นนี้เรียกว่าวรรณยุกต์ระดับ (Level Tone) ใช้สัญลักษณ์เป็นเลขสองตัวที่เหมือนกัน เช่น 33 (เสียงของวรรณยุกต์สามัญในภาษาไทยกรุงเทพฯ) 22 หรือ 44 เสียงวรรณยุกต์บางครั้งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงของระดับเสียงทำให้ระดับเสียง ณ จุดที่เริ่มออกเสียงวรรณยุกต์แตกต่างกับระดับเสียง ณ จุดจบของการออกเสียงวรรณยุกต์ก็ได้ วรรณยุกต์เช่นนี้เรียกว่าวรรณยุกต์

เปลี่ยนระดับ (Contour Tone) เช่น 42 หมายถึงเริ่มต้นออกเสียงพยางค์ด้วยระดับเสียง 4 และจบด้วยระดับเสียง 2 353 หมายถึงเริ่มต้นออกเสียงพยางค์ด้วยระดับเสียง 3 แล้วสูงขึ้นเป็นระดับ 5 จากนั้นจึงจบด้วยระดับเสียง 3

การอธิบายเสียงวรรณยุกต์เช่นนี้อยู่ในระดับของสัทศาสตร์ (Phonetic) ผู้มีความรู้ภาษาศาสตร์ในแขนงนี้สามารถทราบได้ทันทีว่าวรรณยุกต์ของพยางค์ใดมีลักษณะสูงต่ำอย่างไร แม้ว่าผู้นั้นจะไม่เคยได้ยินคำนั้นหรือภาษานั้นมาก่อนเลยก็ตาม

2.2 สมมุติชื่อให้แต่ละวรรณยุกต์

วิธีนี้เป็นวิธีที่แพร่หลายที่สุด แม้แต่ผู้ที่ไม่เคยศึกษาด้านภาษาศาสตร์มาก่อนก็ใช้วิธีนี้เมื่อต้องการพูดถึงเสียงวรรณยุกต์

ชื่อที่นิยมสมมุติเรียกชื่อเสียงวรรณยุกต์ทั้ง 5 ในภาษาไทยมาตรฐานได้แก่ชื่อว่า “สามัญ เอก โท ตรี จัตวา” ชื่อดังกล่าวไม่ได้ให้รายละเอียดเลยว่าความสูงต่ำของเสียงวรรณยุกต์นั้นๆ เป็นอย่างไร ส่วนในกรณีของภาษาถิ่นอื่นๆ พบว่ามีการสมมุติใช้ชื่อที่เป็นตัวเลขให้กับวรรณยุกต์ สมมุติว่าภาษาหนึ่งมีวรรณยุกต์ 7 เสียง ก็อาจจะสมมุติเรียกชื่อแต่ละวรรณยุกต์ในภาษานั้นว่าวรรณยุกต์ 1 วรรณยุกต์ 2 ไปจนถึงวรรณยุกต์ 7 โดยที่ตัวเลขในที่นี้เป็นเพียงชื่อเรียกไม่ได้บอกถึงความสูงต่ำของเสียง อย่างในกรณีของการอธิบายเสียงวรรณยุกต์ด้วยตัวเลขบอกระดับเสียง หรืออาจจะเรียกว่าการอธิบายเสียงวรรณยุกต์เช่นนี้อยู่ในระดับของสัทวิทยา (Phonology)

แม้กระนั้นคนจำนวนมากก็มีความเข้าใจผิดว่าการเรียกชื่อเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยมาตรฐานด้วยชื่อสามัญ เอก โท ตรี จัตวา เป็นการอธิบายลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ เช่น เข้าใจไปว่าเสียงวรรณยุกต์ที่ฟังดูเรียบๆ ไม่สูงขึ้น ไม่ต่ำลง เป็นเสียงที่เรียกกันว่า “สามัญ” ส่วนเสียงวรรณยุกต์ที่ฟังดูต่ำและทางเสียงตกลงเป็นเสียงที่เรียกกันว่า “เอก” ทั้งที่ความเป็นจริงแล้วชื่อเรียกเสียงวรรณยุกต์คือชื่อที่สมมุติใช้เรียกเสียงวรรณยุกต์ ไม่ใช่การอธิบายลักษณะเสียงวรรณยุกต์แต่อย่างใด เช่นวรรณยุกต์เอกก็จะมีชื่อเรียกว่า “วรรณยุกต์เอก” แม้ว่าเสียงของวรรณยุกต์เอกจะเปลี่ยนไปตามกาลเวลา

หลักฐานที่ยืนยันให้เห็นว่าวรรณยุกต์ในภาษาไทยมีการเปลี่ยนแปลงระดับเสียงโดยยังเรียกชื่อเดิมได้แก่งานวิจัยของ ผณินทรา จีรานนท์ (2545) ซึ่งพบว่าเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งเสียงวรรณยุกต์ตรีมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก ผู้พูดอายุมากกว่า 80 ปีซึ่งถือเป็นตัวแทนผู้พูดสมัยรัชกาลที่ 6 ออกเสียงวรรณยุกต์ตรีในลักษณะ 454 ในขณะที่ผู้พูดอายุน้อยกว่า 15 ปี ซึ่งถือเป็นตัวแทนผู้พูดสมัยปัจจุบันออกเสียงวรรณยุกต์ตรีเป็นระดับเสียง 323 และเมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยของ บรัดเลย์ (Bradley, 1916) ก็พบว่าวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับในสมัยปี ค.ศ. 1911 (ตรงกับ พ.ศ. 2454) มีความแตกต่างจากวรรณยุกต์ในสมัยปัจจุบันที่พบในงานของ ผณินทรา จีรานนท์ (2545) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับเสียงวรรณยุกต์ในปีพ.ศ. 2554 และพ.ศ. 2545

	วรรณยุกต์ปี 2454 (ไม่ได้อ่านอายุของผู้พูด)	วรรณยุกต์ปี 2545 (ผู้พูดอายุ 32-42 ปี)
วรรณยุกต์โท	21	452
วรรณยุกต์ตรี	341	334
วรรณยุกต์จัตวา	25	314

2.3 เรียกชื่อวรรณยุกต์ตามระบบเสียงในภาษาไทยดั้งเดิม

เนื่องจากภาษาในตระกูลไททั้งหมดวิวัฒนาการมาจากภาษาเดียวกันในอดีตคือภาษาไทยดั้งเดิม คำจำนวนมากในภาษาตระกูลไทปัจจุบันจึงเป็นคำที่ตกทอดมาจากภาษาไทยดั้งเดิม และคำเหล่านั้นก็ยังคงพบใช้ในภาษาตระกูลไทหลายภาษา เราเรียกคำเหล่านี้ว่าคำร่วมเชื้อสาย (Cognate word) คำร่วมเชื้อสายเหล่านี้ที่พบในภาษาปัจจุบันมักจะมีลักษณะทางเสียงที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาจากในภาษาดั้งเดิม ไม่ว่าจะเป็นสระ พยัญชนะ หรือวรรณยุกต์ ในกรณีของวรรณยุกต์ในภาษาไทยดั้งเดิมนั้น นักภาษาศาสตร์เชิงประวัติมักใช้อักษร A B C D และตัวเลข 1 ถึง 4 ประกอบกันขึ้นเป็นชื่อเรียก เช่น A1 A2 B3 C4 ฯลฯ ตามที่เก็ดนีย์ (Gedney, 1972) ได้ริเริ่มไว้ (โดยที่ผู้เขียนจะกล่าวถึงต่อไปว่าตัวอักษรและตัวเลขดังกล่าวมีความหมายอย่างไร) คำใดมีวรรณยุกต์ใดในภาษาไทยดั้งเดิมก็ยังคงมีวรรณยุกต์ (ในระบบนี้) เป็นวรรณยุกต์เดิมนั้นไปตลอด หรืออาจจะเรียกว่าเป็นการเรียกชื่อวรรณยุกต์ที่เน้นเชิงประวัติ (Historical) โดยไม่ได้คำนึงถึงทั้งระบบเสียงวรรณยุกต์ (Phonology) และการออกเสียงจริงของวรรณยุกต์นั้น (Phonetic) ว่าจะเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างไรในภาษาต่างๆ ในปัจจุบัน ดังแสดงตัวอย่างในตารางต่อไปนี้ ซึ่งเปรียบเทียบระหว่างเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นกรุงเทพ ภาษาไทยถิ่นสงขลา (วิจิตรณ์ ภาณุพงศ์, 2515, อ้างถึงใน สมทรง บุรุษพัฒน์, 2543: 40) ภาษาลุงเงา และภาษาโป๋อ้าย (Li, 1977: 29-33)

ตารางที่ 2 ระดับเสียงวรรณยุกต์ B2 A4 A1 และ C3 ในภาษาไทยถิ่นกรุงเทพ ภาษาไทยถิ่นสงขลา ภาษาลุงเงาและภาษาโป๋อ้าย

คำ		ภาษาไทย ถิ่นกรุงเทพ	ภาษาไทย ถิ่นสงขลา	ภาษาลุงเงา	ภาษาโป๋อ้าย
โก๋	วรรณยุกต์ในเชิงประวัติ	B2			
	ออกเสียงจริงในปัจจุบัน	21	34	11	31
งู๋	วรรณยุกต์ในเชิงประวัติ	A4			
	ออกเสียงจริงในปัจจุบัน	33	32	31	55

ตารางที่ 2 (ต่อ) ระดับเสียงวรรณยุกต์ B2 A4 A1 และ C3 ในภาษาไทยถิ่นกรุงเทพ ภาษาไทยถิ่นสงขลา ภาษาสุเจาและภาษาป้อ้าย

คำ		ภาษาไทย ถิ่นกรุงเทพ	ภาษาไทย ถิ่นสงขลา	ภาษาสุเจา	ภาษาป้อ้าย
เสือ	วรรณยุกต์ในเชิงประวัติ	A1			
	ออกเสียงจริงในปัจจุบัน	24	45	33	24
บ้าน	วรรณยุกต์ในเชิงประวัติ	C3			
	ออกเสียงจริงในปัจจุบัน	41	33	24	44

3. กำเนิดวรรณยุกต์และอักษรสามหมู่

3.1 วรรณยุกต์ดั้งเดิม

ภาษาตระกูลไทมีวรรณยุกต์มาตั้งแต่ต้น ในภาษาไทยดั้งเดิมมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์อยู่ 3 หน่วย สมมุติชื่อเรียกกันว่าวรรณยุกต์ A วรรณยุกต์ B และวรรณยุกต์ C วรรณยุกต์ทั้งสามนี้พบในพยางค์เป็น ' (Smooth Syllable) เท่านั้น ส่วนในพยางค์ตาย² (Checked syllable) นั้นพบว่าไม่มีการจำแนกเสียงวรรณยุกต์เป็นหน่วยเสียง เสียงสูงต่ำต่างๆ กันที่เกิดขึ้นกับพยางค์ตายจึงเป็นแค่เสียงไม่ใช่หน่วยเสียง แยกต่างหาก (และแม้แต่ในปัจจุบันนี้ก็ถือกันว่าในแง่การออกเสียงแล้วเสียงสูงต่ำของพยางค์ตายจะไปตรงกับหน่วยเสียงวรรณยุกต์ใดใดในพยางค์เป็น เมื่อนับจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาตระกูลไท เราจึงนับเฉพาะที่ปรากฏในพยางค์เป็นเท่านั้น) ในสมัยภาษาไทยดั้งเดิมสมมุติให้เสียงวรรณยุกต์ในพยางค์ตายมีชื่อว่าวรรณยุกต์ D แต่ไม่นับเป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่สี่

เก็ดนีย์ (Gedney, 1972) กล่าวว่าระบบวรรณยุกต์ดั้งเดิมที่มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 3 หน่วย ในพยางค์เป็นเช่นนี้คาดว่ามิได้อยู่จนกระทั่งเมื่อมีการประดิษฐ์ตัวอักษรขึ้นใช้ในภาษาไทยกลุ่มตะวันตกเฉียงใต้ รวมทั้งในประเทศไทยด้วย พบว่ามีการประดิษฐ์เครื่องหมายแทนเสียงวรรณยุกต์ในยุคนั้น โดยที่

- วรรณยุกต์ A ไม่มีเครื่องหมายแสดงเสียงวรรณยุกต์ (เช่น กา มี ขา)
- วรรณยุกต์ B ใช้เครื่องหมายไม้เอก (เช่น บ่า ข่าว พี่)
- วรรณยุกต์ C ใช้เครื่องหมายไม้โท (เช่น ไม้ น้อย ห้า)
- วรรณยุกต์ D ไม่มีเครื่องหมายแสดงเสียงวรรณยุกต์ (เช่น คบ เลือด)

¹ พยางค์เป็นคือพยางค์ที่ฟังดูก้องกังวาน เนื่องจากเสียงสุดท้ายของพยางค์เป็นเป็นเสียงที่มีลักษณะก้อง (Voiced) และกังวาน (Sonorous) เช่นพยางค์ที่เสียงสุดท้ายเป็นหน่วยเสียงสระต่างๆ และหน่วยเสียงพยัญชนะนาสิกหรือกึ่งสระ [ŋ] [ŋ] [m] [j] [w]

² พยางค์ตายคือพยางค์ที่ฟังดูทึบ ไม่ก้องกังวาน เนื่องจากเสียงสุดท้ายของพยางค์นั้นมีลักษณะไม่ก้อง (Voiceless) และเป็นเสียงพยัญชนะกัก เช่นพยางค์ที่เสียงสุดท้ายเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะ [ʔ] [k] [t] [p]

ในสมัยนั้นเสียงวรรณยุกต์ของคำที่มีรูปวรรณยุกต์เดียวกัน เช่น “น้อง” และ “บ้าน” เป็นเสียงเดียวกัน คือเป็นเสียงวรรณยุกต์ที่นักภาษาศาสตร์เรียกว่าวรรณยุกต์ C แม้จะไม่สามารถทราบได้ว่าวรรณยุกต์ C ในเวลานั้นออกเสียงสูงต่ำอย่างไร ในขณะที่ปัจจุบันนี้การเปลี่ยนแปลงของภาษาทำให้คำทั้งสองมีเสียงวรรณยุกต์ที่ต่างกันในภาษาตระกูลไทหลายภาษารวมทั้งในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอักษรไทยที่พ่อขุนรามคำแหงประดิษฐ์ขึ้นในปี พ.ศ. 1835 ช่วยสนับสนุนว่าภาษาไทยดั้งเดิมมีวรรณยุกต์ 3 หน่วยเสียง คือวรรณยุกต์ A วรรณยุกต์ B และวรรณยุกต์ C (ไม่นับวรรณยุกต์ D ของพยางค์ตายเป็นวรรณยุกต์ที่ 4) เนื่องจากเครื่องหมายแสดงเสียงวรรณยุกต์ในยุคนั้นมีเพียงไม้เอก (รูปร่างเดียวกับไม้เอกในปัจจุบัน) และไม้โท (รูปร่างเป็นกากบาท คล้ายไม้จัตวาในปัจจุบัน) ยังไม่มีไม้ตรีและไม้จัตวา

3.2 วรรณยุกต์ย่อและกำเนิดอักษรต่ำ

ในเวลาต่อมาเกิดการแยกตัวของเสียงวรรณยุกต์ขึ้นในภาษาตระกูลไท ปัจจัยที่ทำให้วรรณยุกต์พยางค์เป็นในภาษาตระกูลไทแยกตัวจาก 3 วรรณยุกต์เป็น 6 วรรณยุกต์ย่อย³ (Allotone) คือเสียงพยัญชนะต้นของพยางค์ ในกรณีของพยางค์ตายนั้นพบว่า มีการแยกตัวของวรรณยุกต์ด้วยปัจจัยของความสั้น-ยาวของสระในพยางค์นั้นๆ ด้วย ในทางภาษาศาสตร์เรียกวรรณยุกต์ D ที่เกิดกับสระสั้นว่า DS (S มาจากคำว่า Short) และเรียกวรรณยุกต์ D ที่เกิดกับสระยาวว่า DL (L มาจากคำว่า Long) ดังในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 วรรณยุกต์ย่อยซึ่งเกิดจากอิทธิพลความก้อง-ไม่ก้องของพยัญชนะต้น

	วรรณยุกต์ A	วรรณยุกต์ B	วรรณยุกต์ C	วรรณยุกต์ D	
				สระสั้น DS	สระยาว DL
พยัญชนะต้นไม่ก้อง	วรรณยุกต์ย่อยที่ 1 ของ A	วรรณยุกต์ย่อยที่ 1 ของ B	วรรณยุกต์ย่อยที่ 1 ของ C	วรรณยุกต์ย่อยที่ 1 ของ DS	วรรณยุกต์ย่อยที่ 1 ของ DL
พยัญชนะต้นก้อง	วรรณยุกต์ย่อยที่ 2 ของ A	วรรณยุกต์ย่อยที่ 2 ของ B	วรรณยุกต์ย่อยที่ 2 ของ C	วรรณยุกต์ย่อยที่ 2 ของ DS	วรรณยุกต์ย่อยที่ 2 ของ DL

³ วรรณยุกต์ย่อยหมายถึงระดับเสียงสูงต่ำที่แตกต่างกันของพยางค์ใดๆ โดยยังคงจัดว่าเป็นวรรณยุกต์เดียวกัน และคาดการณ์ได้ (Predictable) ว่าในสิ่งแวดล้อมทางเสียงใดจะปรากฏวรรณยุกต์ย่อยใด ตัวอย่างในบทความนี้ก็คือวรรณยุกต์ A ออกเสียงแตกต่างกันได้เป็น 2 แบบ (หรือ 2 วรรณยุกต์ย่อย) วรรณยุกต์ย่อยที่ 1 จะเกิดเฉพาะในกรณีที่พยัญชนะต้นของพยางค์เป็นเสียงไม่ก้อง ส่วนวรรณยุกต์ที่ 2 จะเกิดเฉพาะในกรณีที่พยัญชนะต้นของพยางค์เป็นเสียงก้อง

เฮนเดอร์สัน (Henderson, 1982, อ้างถึงใน สมทรง บุรุษพัฒน์, 2543: 107) กล่าวว่า ในการออกเสียงไม่ก้อง (Voiceless) นั้น ผู้พูดต้องเปิดช่องระหว่างเส้นเสียง (Glottis) ทำให้เกิดพลังลมหายใจที่มากกว่าในการออกเสียงก้อง (Voiced) ซึ่งผู้พูดต้องดึงเส้นเสียงปิดเข้าหากัน พลังลมที่มากกว่านี้มีผลทำให้เสียงสระที่ออกเสียงตามมามีการสั่นของเส้นเสียงที่เร็วขึ้น และการสั่นของเส้นเสียงที่เร็วขึ้นก็ทำให้เกิดระดับเสียงที่สูงขึ้น

พยางค์เสียงก้องในภาษาไทยดั้งเดิมจึงกลายมาเป็นพยางค์ที่เราเรียกในปัจจุบันนี้ว่า “อักษรต่ำ” ส่วนพยางค์เสียงไม่ก้องในภาษาไทยดั้งเดิมก็จะกลายมาเป็นพยางค์ที่เรียกว่า “อักษรสูง” และ “อักษรกลาง” ในเวลาต่อมา

เสียงพยางค์ในภาษาไทยปัจจุบันมีความแตกต่างไปจากเสียงพยางค์ภาษาไทยดั้งเดิม ตัวอักษรหลายตัวในภาษาปัจจุบันแทนหน่วยเสียงเดียวกัน ในขณะที่ในอดีตแล้วตัวอักษรเหล่านั้นแทนหน่วยเสียงคนละหน่วยกัน ปัจจุบันนี้มีอักษรต่ำกับอักษรสูงจำนวนมากที่แทนเสียงพยางค์เดียวกัน บราวน์ (Brown, 1965) กล่าวว่าจากการสืบสร้าง (Reconstruction) พบว่าตัวอักษร ค (อักษรต่ำ) และ ข (อักษรสูง) ในปัจจุบันแทนหน่วยเสียงเดียวกันคือ /kh/ แต่ในภาษาไทยดั้งเดิมตัวอักษร ค และ ข ใช้แทนหน่วยเสียงที่ต่างกันคือ /g/ และ /kh/ ตามลำดับ อีกตัวอย่างได้แก่ ตัวอักษร ช (อักษรต่ำ) และ ส (อักษรสูง) ตัวอักษรทั้งสองนี้ในปัจจุบันแทนหน่วยเสียงเดียวกันคือ /s/ แต่ในภาษาไทยดั้งเดิมตัวอักษร ช และ ส ใช้แทนหน่วยเสียง /z/ และ /s/ ตามลำดับ อักษรต่ำชนิดที่มีคู่เป็นอักษรสูงเช่นนี้เรียกกันว่า “อักษรต่ำคู่”

ในสมัยดั้งเดิมที่ตัวอักษรแต่ละตัวยังแทนหน่วยเสียงคนละหน่วยกันนั้น ความแตกต่างทางเสียงที่ทำให้ความหมายแตกต่างกันระหว่างพยางค์ที่มีวรรณยุกต์ย่อยที่ 1 และ ที่ 2 ของวรรณยุกต์เดียวกัน จึงอยู่ที่เสียงพยางค์ต้น ไม่ใช่อยู่ที่วรรณยุกต์เหมือนในปัจจุบัน เช่น คำว่า ขา (วรรณยุกต์ย่อยที่ 1 ของ A) กับคำว่า คา (วรรณยุกต์ย่อยที่ 2 ของ A) ในอดีตมีความแตกต่างที่สำคัญคือมีเสียงวรรณยุกต์ต้นคนละเสียงกัน คือ /kh/ และ /g/ ตามลำดับ ความแตกต่างของระดับเสียงมีอยู่บ้างตามธรรมชาติที่เสียง [g] เป็นเสียงก้อง และทำให้เกิดระดับเสียงที่ต่ำกว่า [kh] ซึ่งเป็นเสียงไม่ก้อง แต่ระดับเสียงที่ต่างกันดังกล่าวยังเป็นความแตกต่างที่ไม่มีนัยสำคัญและเป็นเพียงวรรณยุกต์ย่อยของวรรณยุกต์เดียวกันเท่านั้น ในขณะที่ในภาษาไทยปัจจุบันนี้คำทั้งสองมีเสียงพยางค์ต้นเดียวกันคือ /kh/ ความแตกต่างทางเสียงในปัจจุบันที่ทำให้คำว่า คา มีความหมายต่างจาก ขา คือความแตกต่างทางวรรณยุกต์

3.3 วรรณยุกต์ย่อยกลายเป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์

การเปลี่ยนแปลงทางเสียงของพยัญชนะในภาษาตระกูลไทส่วนมากที่เกิดขึ้นในเวลาต่อมา คือการที่ความแตกต่างของพยัญชนะกลุ่มที่เสียงก้องและกลุ่มที่เสียงไม่ก้องได้หายไป พยัญชนะเสียงก้องจำนวนหนึ่งกลายเป็นเสียงไม่ก้อง (และไปซ้ำกับเสียงพยัญชนะไม่ก้องบางตัว) ในทำนองเดียวกันก็มีพยัญชนะเสียงไม่ก้องจำนวนหนึ่งกลายเป็นเสียงก้อง (และไปซ้ำกับเสียงพยัญชนะก้องบางตัว) ปรากฏการณ์นี้เองที่ทำให้อักษร ค/g/ กลายเป็นเสียงไม่ก้องและไปซ้ำซ้อนกับตัวอักษร ข/kh/ ดังตัวอย่างเพิ่มเติมต่อไปนี้

ตารางที่ 4 การเปลี่ยนแปลงของเสียงพยัญชนะในภาษาตระกูลไท

	อักษร	แทนเสียงดั้งเดิม	กลายเป็นเสียง	ทำให้เสียงซ้ำกับ	
ดั้งเดิมเป็นเสียงก้อง	พ-	/b/	/ph/	ผ-	ซึ่งเป็นเสียงไม่ก้อง
	ท-	/d/	/th/	ถ-	
	ค-	/g/	/kh/	ข-	
	ฟ-	/v/	/f/	ฝ-	
	ซ-	/z/	/s/	ส-	
ดั้งเดิมเป็นเสียงไม่ก้อง	หม-	/hm/	/m/	ม-	ซึ่งเป็นเสียงก้อง
	หน-	/hn/	/n/	น-	
	หล-	/hl/	/l/	ล-	
	หง-	/hŋ/	/ŋ/	ง-	
	หญ-	/hɲ/	/ɲ/	ญ-	

ความแตกต่างทางเสียงที่ทำให้ความหมายแตกต่างกันระหว่างพยางค์ที่มีวรรณยุกต์ย่อยที่ 1 และที่ 2 ของวรรณยุกต์เดียวกันจึงไม่ได้อยู่ที่เสียงพยัญชนะต้นอีกต่อไป แต่เปลี่ยนมาอยู่ที่วรรณยุกต์เหมือนในปัจจุบัน วรรณยุกต์ย่อยที่เกิดจากความก้อง-ไม่ก้องของพยัญชนะต้นจึงได้กลายมาเป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์อย่างเต็มรูปแบบ

การที่หน่วยเสียงพยัญชนะต้นในภาษาตระกูลไทมีจำนวนลดลง และมีจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์เพิ่มขึ้นนี้เรียกกันว่า The Great Tone Split ผลที่ตามมาซึ่งมีผลมาจนถึงภาษาในปัจจุบันก็คือการที่ตัวอักษรหลายตัวแทนหน่วยเสียงพยัญชนะเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างอักษรต่ำและอักษรสูง

ในปัจจุบันนี้ยังสามารถพบภาษาบางภาษาในตระกูลไทที่ยังมีระบบวรรณยุกต์ที่ขึ้นอยู่กับความสูง-ต่ำของพยางค์ต้นดั้งเดิม คือภาษาไทโขง ที่พูดกันที่ตำบลอนนายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ระบบวรรณยุกต์ภาษาไทโขง

วรรณยุกต์ดั้งเดิม พยางค์ต้นดั้งเดิม	A	B	C	DS	DL
เสียงไม่ก้อง (อักษรสูงและอักษรกลาง)	24	35	33	35	35
เสียงก้อง (อักษรต่ำ)	354	44	43	44	44

(ดัดแปลงจาก กาญจนา คูวัฒนะศิริ, 2523)

3.4 กำเนิดอักษรกลางและอักษรสูง

ในเวลาต่อมาเกิดมีการแบ่งตัวของเสียงวรรณยุกต์ขึ้นอีกจากลักษณะการพ่นลมในกลุ่มพยางค์ไม่ก้อง การแบ่งตัวในช่วงหลังนี้เกิดขึ้นเฉพาะในบางภาษาหรือบางกลุ่มภาษาตระกูลไทไม่ได้เกิดขึ้นกับทุกภาษาอย่างในตอนที่เกิด The Great Tone Split และนอกจากนั้นยังเกิดการแบ่งตัวของวรรณยุกต์ดังกล่าวเฉพาะในบางวรรณยุกต์เท่านั้น

พยางค์ไม่ก้องประเภทที่มีเสียงพ่นลมเป็นพยางค์กลุ่มที่มีธรรมชาติของเสียงสูงกว่าพยางค์ที่ไม่มีเสียงพ่นลม พยางค์กลุ่มนี้จึงเรียกกันว่าอักษรสูง ได้แก่ ผ/ph/, ถ/th/, ข/kh/, ฉ/ch/, ฝ/f/, ส/s/, ห/h/ รวมไปถึง หร- หม- หน- หว- หย- หง- หล- ซึ่งในปัจจุบันนี้ออกเสียงเป็นเสียงก้อง คือ /r/ /m/ /n/ /w/ /j/ /ŋ/ และ /l/ อักษรสูงกลุ่มหลังนี้ในสมัยก่อนเกิด The Great Tone Split ก็มีลักษณะทางเสียงเป็นเสียงไม่ก้องและมีเสียงพ่นลมเช่นกันคือ /hr/ /hm/ /hn/ /hw/ /hj/ /hŋ/ และ /hl/ ตามลำดับ ส่วนพยางค์ไม่ก้องดั้งเดิมที่ไม่มีเสียงพ่นลมมีธรรมชาติของระดับเสียงที่ต่ำกว่าพยางค์ไม่ก้องประเภทที่มีเสียงพ่นลมแต่สูงกว่าพยางค์ก้อง จึงเรียกกันว่าอักษรกลาง ได้แก่ ก/k/ จ/c/ ด/?d/ ต/t/ บ/?b/ ป/p/ อ/?/

หากการแบ่งตัวของวรรณยุกต์ตามการมี-ไม่มีเสียงพ่นลมของพยางค์ต้นเกิดขึ้นกับทุกวรรณยุกต์ดั้งเดิม โดยทางทฤษฎีแล้วภาษาต่างๆ ในตระกูลไทก็จะมีวรรณยุกต์ในพยางค์เป็นถึง 9 เสียง (อักษร 3 หมู่ X 3 วรรณยุกต์ดั้งเดิม) แต่ในความเป็นจริงไม่มีภาษาใดในตระกูลไทที่มีจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ถึง 9 หน่วย เพราะในบางภาษาเกิดการแบ่งตัวของวรรณยุกต์เช่นนี้เฉพาะในบางวรรณยุกต์และยังมีการรวมตัว (Merge) ระหว่างบางวรรณยุกต์เข้าด้วยกัน

เช่นเมื่อเรานำระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยมาตรฐานในปัจจุบันตั้งในตารางที่ 6 มาพิจารณา เราจะพบว่า การแบ่งตัวของวรรณยุกต์ตามการมี-ไม่มีเสียงพ่นลม นั้นเกิดขึ้นกับเฉพาะคำที่มีวรรณยุกต์ดั้งเดิมเป็นวรรณยุกต์ A เท่านั้น (เป็นวรรณยุกต์เดียวในภาษาไทยมาตรฐานที่มีการแบ่งตัวให้วรรณยุกต์ที่เกิดกับพยัญชนะต้นเสียงไม่ก้องมีเสียงพ่นลมเป็นคนละวรรณยุกต์กับวรรณยุกต์ที่เกิดกับพยัญชนะต้นเสียงไม่ก้องไม่มีเสียงพ่นลม ทำให้คำว่า “หู” กับคำว่า “ปี” มีระดับเสียงวรรณยุกต์ต่างกัน) ส่วนในวรรณยุกต์อื่นๆ คือ B และ C มีเพียงการแบ่งตัวที่เกิดจากความก้อง-ไม่ก้องของพยัญชนะต้นในภาษาไทยมาตรฐานพบว่ามีการรวมตัวของวรรณยุกต์ในพยางค์ที่ขึ้นต้นด้วยอักษรกลางและต่ำที่มีวรรณยุกต์ดั้งเดิมเป็นวรรณยุกต์ A เข้าด้วยกัน (ทำให้คำว่า “ปี” และ “มื่อ” มีระดับเสียงวรรณยุกต์ 33 เหมือนกัน) และมีการรวมตัวของวรรณยุกต์ในพยางค์ที่ขึ้นต้นด้วยอักษรต่ำที่มีวรรณยุกต์ดั้งเดิมเป็นวรรณยุกต์ B เข้ากับวรรณยุกต์ในพยางค์ที่ขึ้นต้นด้วยอักษรสูงที่มีวรรณยุกต์ดั้งเดิมเป็นวรรณยุกต์ C ด้วย (คำว่า “ฟี่” และ “ข้าว” จึงมีระดับเสียง 41 เหมือนกัน) จึงทำให้เหลือหน่วยเสียงวรรณยุกต์เพียง 5 หน่วยในภาษาไทยมาตรฐาน

ตารางที่ 6 ระบบวรรณยุกต์ภาษาไทยมาตรฐาน

วรรณยุกต์ดั้งเดิม		A	B	C	DS	DL
พยัญชนะต้นดั้งเดิม						
ไม่ก้อง	มีเสียงพ่นลม (สูง)	24 (หู)	21	41	21	21
	ไม่มีเสียงพ่นลม (กลาง)	33	(ไข่, ป่า)	(ข้าว, ป้า)	(ผัก, กบ)	(ขาด, ปอด)
ก้อง (ต่ำ)		(ปี, มื่อ)	41 (ฟี่)	45 (น้ำ)	45 (นก)	41 (มิด)

หลักฐานจากหนังสือจินตามณี ฉบับพระเจ้าบรมโกศ (2512: 177) ซึ่งเสวยราชสมบัติใน พ.ศ. 2275 ได้กล่าวถึง ลักษณะทางเสียงของอักษรสามหมู่ไว้ว่า “อักษรเสียงกลาง ๙ ตัวนั้นคือ กจฎฎตบปอนี้ตัวเบาไม่ก้อง ... อักษรเสียงสูง ๑๑ ตัวนั้นตัวหนักมีก้อง ... อักษรเสียงต่ำ ๑๔ ตัวอันเหลือ้นั้นตัวก้องต่ำ” ทั้งนี้คำว่า “เบา” หมายถึง “ลหิต” (Unaspirated) หรือการไม่มีเสียงพ่นลม ส่วน “หนัก” หมายถึง “อหิต” (Aspirated) หรือการมีเสียงพ่นลม จึงสันนิษฐานว่าในสมัยนั้น ลักษณะของเสียงพยัญชนะในภาษาไทยยังคงตรงกับเสียงพยัญชนะดั้งเดิม

3.5 อักษรกลางมีสองกลุ่มย่อย

เนื่องจากภาษาไทยมาตรฐานและภาษาไทยหลายๆ ถิ่นมีการแบ่งตัวของวรรณยุกต์ออกตามลักษณะเสียงพยัญชนะต้นของพยางค์เฉพาะตามที่กล่าวมา ทำให้ในตำราไวยากรณ์ไทยมาตรฐานกล่าวถึงเพียงอักษรสามหมู่ คืออักษรสูง อักษรกลาง และอักษรต่ำ

ยังมีการแบ่งตัวของวรรณยุกต์ตามลักษณะการบีบเส้นเสียงของพยัญชนะต้นดั้งเดิมที่เป็นพยัญชนะไม่ก้องไม่พ่นลม (อักษรรกลาง) ด้วย แต่เป็นการแบ่งตัวของเสียงวรรณยุกต์ที่เกิดขึ้นเพียงในบางกลุ่มภาษาและไม่เกิดในภาษาไทยมาตรฐาน สำหรับภาษาในประเทศไทยที่มีลักษณะการแบ่งตัวของวรรณยุกต์เช่นนี้ได้แก่บรรดาภาษาไทยถิ่นเหนือ

โอฮาล่า (Ohala, 1973 อ้างถึงใน สมทรง บุรุษพัฒน์, 2543) อธิบายว่า การบีบเส้นเสียงของพยัญชนะต้นทำให้เกิดการเคลื่อนตัวของกล่องเสียงอย่างรวดเร็ว ทำให้กระแสลมไหลผ่านช่องเส้นเสียงด้วยอัตราสูง และทำให้เกิดเป็นระดับเสียงที่สูงกว่าพยางค์ที่พยัญชนะต้นไม่มีการบีบเส้นเสียง

อักษรรกลางที่ไม่มีการบีบเส้นเสียงได้แก่ ก/k/ จ/c/ ต/t/ ป/p/ ส่วนอักษรรกลางที่มีการบีบเส้นเสียงในภาษาดั้งเดิมได้แก่ อ/?/ ด/?d/ บ/?b/ แต่ในปัจจุบันนี้มีการเปลี่ยนแปลงทางเสียงที่ทำให้เสียงของ ด และ บ เปลี่ยนแปลงจากพยัญชนะไม่ก้องไม่พ่นลมบีบเส้นเสียง กลายเป็นพยัญชนะก้องคือ /d/ และ /b/ ตามลำดับ ตัวอย่างภาษาที่มีลักษณะการแบ่งตัวของวรรณยุกต์ตามลักษณะการบีบเส้นเสียงของพยัญชนะต้นดั้งเดิม (เฉพาะวรรณยุกต์ A) ในตารางที่ 7 คือภาษาที่พูดกันในบ้านเมืองจังหวัดลำปาง ซึ่งมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 6 หน่วย

ตารางที่ 7 ระบบวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นลำปาง

วรรณยุกต์ดั้งเดิม พยัญชนะต้นดั้งเดิม			A	B	C	DS	DL
ไม่ก้อง	มีเสียงพ่นลม (สูง)		24 (หุ, ปี่)	22 (ไข่, ป่า, ต่ำ)	44 (ข้าว, ป่า, บ้าน)	22 (ผัก, กบ, ตับ)	24 (ขาด, ปอด, อาบ)
	ไม่มีเสียงพ่นลม (กลาง)	ไม่บีบเส้นเสียง	45 (บิน, มือ)				
		บีบเส้นเสียง					
ก้อง (ต่ำ)				31 (พี่)	42 (น้ำ)	31 (นก)	44 (มิด)

(ดัดแปลงจาก Tanlapert, 1988)

ดังนั้นถ้าพิจารณาการแบ่งกลุ่มของพยัญชนะต้นดั้งเดิมซึ่งมีผลต่อการแยกตัวของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาตระกูลไทโดยภาพรวมทุกภาษา (ไม่ได้เจาะจงภาษาใดภาษาหนึ่ง) เราก็จะพบว่าพยัญชนะ (อักษรร) ในภาษาตระกูลไทมี 4 หมู่ ไม่ใช่ 3 หมู่ ได้แก่อักษรสูง อักษรรกลางที่ในภาษาไทยดั้งเดิมไม่บีบเส้นเสียง อักษรรกลางที่ในภาษาไทยดั้งเดิมบีบเส้นเสียง และอักษรต่ำ

ชื่อเรียกวรรณยุกต์ในภาษาตระกูลไทตามลักษณะของพยัญชนะต้นดั้งเดิม ลักษณะของพยางค์ และวรรณยุกต์ดั้งเดิมแต่ละวรรณยุกต์มีดังในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ตารางวรรณยุกต์ภาษาตระกูลไท

วรรณยุกต์ดั้งเดิม พยัญชนะต้นดั้งเดิม			A	B	C	DS	DL
ไม่ก้อง	มีเสียงพ่นลม (สูง)		A1 (ผี)	B1(ไข)	C1 (ห้า)	DS1 (ทก)	DL1 (ทาม)
	ไม่มีเสียงพ่นลม (กลาง)	ไม่บีบเส้นเสียง	A2 (ตา)	B2 (แก่)	C2 (ต้ม)	DS2 (จบ)	DL2 (ปีก)
		บีบเส้นเสียง	A3 (แดง)	B3 (ดำ)	C3 (บ้าน)	DS3 (อก)	DL3 (ออก)
ก้อง (ต่ำ)			A4 (คา)	B4 (แม่)	C4 (น้อง)	DS4 (นก)	DL4 (มีด)

ถ้าไม่เป็นกรณียกเว้นพิเศษแล้ว พยางค์ที่อยู่ในช่องเดียวกันของตารางวรรณยุกต์จะมีระดับเสียงวรรณยุกต์เดียวกันในภาษาเดียวกัน ตัวอย่างเช่นพยางค์ที่มีวรรณยุกต์ดั้งเดิม C1 (เช่นคำว่า ห้า, ถ้วย, เสื่อ ฯลฯ) จะมีระดับเสียง 41 เสมอในภาษาไทยมาตรฐาน และมีระดับเสียง 44 ในภาษาไทยถิ่นลำปาง

4. การสะกดคำบางคำในภาษาไทยที่ไม่ตรงกับรูปเขียนดั้งเดิม

วรรณยุกต์ดั้งเดิมใดใด 2 หรือ 3 วรรณยุกต์อาจจะมีระดับเสียงเดียวกันในภาษาปัจจุบันภาษาหนึ่งแต่มีระดับเสียงต่างกันในอีกภาษาหนึ่ง ตัวอย่างเช่นวรรณยุกต์ A1 (เช่น หู, ขา) และ A2 (เช่น ปี่, ตา) มีระดับเสียงวรรณยุกต์เดียวกันคือ 24 ในภาษาถิ่นลำปาง แต่มีระดับเสียงต่างกันคือระดับเสียง 24 ในกรณีของ A1 และระดับเสียง 33 ในกรณีของ A2 ในภาษาไทยมาตรฐาน

การฟ้องเสียงวรรณยุกต์ภายในภาษาเดียวกันเช่นนี้จะไม่ทำให้เกิดปัญหาในการเขียน ตราบใดที่ไม่ใช่การฟ้องรูปวรรณยุกต์ระหว่างพยางค์ที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรสูงกับอักษรต่ำ เพราะในกระบวนการ The Great Tone Split ได้เกิดการรวมตัวของเสียงพยัญชนะก้อง (อักษรต่ำ) และไม่ก้อง (อักษรสูง) จำนวนหนึ่ง ปรากฏการณ์นี้ทำให้เกิดพยางค์ที่ฟ้องกันทั้งเสียงพยัญชนะต้น สระ พยัญชนะท้าย และวรรณยุกต์ อันจะก่อให้เกิดปัญหาในการเขียนและต้องอาศัยการท่องจำ เช่นในภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยมาตรฐานมีการรวมตัวของวรรณยุกต์ B4 และ C1 ทำให้พยางค์ที่มีวรรณยุกต์ดั้งเดิม B4 (เช่น พ่อ, น้า, ท่า) ฟ้องเสียงกับพยางค์ที่มีวรรณยุกต์ดั้งเดิม C1 (เช่น ผ้อ, หน้า, ถ้า)

เมื่อพิจารณารูปเขียนของคำบางคำ พบว่ามีความแตกต่างในการเขียนระหว่างภาษาไทยมาตรฐานกับภาษาไทยในสมัยสุโขทัย และภาษาลาวซึ่งเป็นภาษาในตระกูลไทภาษาหนึ่ง ภาษาไทยมาตรฐานเขียนคำเหล่านี้ด้วยพยัญชนะต้นอักษรต่ำไม่เอก ซึ่งเป็นรูปที่ใช้สำหรับคำที่มีวรรณยุกต์ดั้งเดิม B4 ในขณะที่ภาษาไทยในอดีตและภาษาลาวเขียนคำเดียวกันด้วยพยัญชนะต้นอักษรสูงไม่โท ซึ่งเป็นรูปที่ใช้สำหรับคำที่มีวรรณยุกต์ดั้งเดิม C1 ดังแสดงตัวอย่างบางส่วนในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 9 ตัวอย่างคำที่สะกดต่างกันในภาษาไทยและลาว

ภาษาไทยปัจจุบัน	ภาษาไทยในอดีต	ภาษาลาว (เขียนด้วยอักษรไทย)
เล่น	เหล้น	หลั้น
เฒ่า	เถ้า	เถ้า
ฆ่า	ข้า	ข้า

หลักฐานด้านตัวเขียนเช่นนี้จึงทำให้เกิดข้อสันนิษฐานว่าคำดังกล่าวมีวรรณยุกต์ดั้งเดิม C1 (พยัญชนะต้นเป็นอักษรสูง รูปวรรณยุกต์โท) แต่เนื่องจากเกิดการรวมตัวของวรรณยุกต์ C1 และ B4 ขึ้นในภาษาไทยถิ่นกลางทำให้เกิดความสับสนขึ้นในระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน (ซึ่งมีรากฐานอยู่บนภาษาไทยถิ่นกลาง) และในที่สุดก็ใช้รูปเขียนของวรรณยุกต์ B4 (อักษรต่ำ ไม้เอก) มาใช้เขียนแทนอย่างแพร่หลายเช่นทุกวันนี้

เราสามารถพิสูจน์สมมุติฐานนี้ได้ด้วยการเก็บข้อมูลการออกเสียงวรรณยุกต์ของคำที่เรา มีข้อสงสัยจากผู้พูดภาษาถิ่นที่ไม่เกิดการรวมตัวของวรรณยุกต์ C1 และ B4 อันได้แก่ภาษาไทยถิ่นต่างๆ ยกเว้นภาษาไทยมาตรฐานและภาษาไทยถิ่นกลาง นำเสียงวรรณยุกต์ของคำที่เรามีข้อสงสัยดังกล่าว มาเปรียบเทียบกับเสียงวรรณยุกต์ของคำที่นักภาษาศาสตร์แน่ใจแล้วว่า มีวรรณยุกต์ดั้งเดิมเป็น C1 หรือ B4 สมมุติว่าได้ข้อมูลดังในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ระดับเสียงวรรณยุกต์ C1 และ B4 ในภาษาไทยมาตรฐาน ไทยถิ่นอุบลราชธานี ไทยถิ่นสงขลา และไทยถิ่นเชียงใหม่

	ตัวอย่างคำ	ระดับเสียง			
		ไทยมาตรฐาน	อุบลราชธานี	สงขลา	เชียงใหม่
C1	ห้า เลื้อ ผ้า ข้าว	41	22	43	43
B4	พ่อ แม่ ชื่อ พี่		44	22	41

(ดัดแปลงจากสมทรง บุรุษพัฒน์, 2543)

สมมุติว่าผู้เขียนมีข้อสงสัยว่าคำว่า “เล่น” มีวรรณยุกต์ดั้งเดิมเป็น C1 เหมือนคำว่า ห้า เลื้อ ผ้า ข้าว หรือมีวรรณยุกต์ดั้งเดิมเป็น B4 เหมือนคำว่า พ่อ แม่ ชื่อ พี่ ผู้เขียนจะต้องออกเก็บข้อมูล การออกเสียงวรรณยุกต์ของคำนี้ เมื่อผู้เขียนพบว่าคำว่า “เล่น” มีเสียงวรรณยุกต์ 22 ในถิ่นอุบลราชธานี วรรณยุกต์ 43 ในถิ่นสงขลาและเชียงใหม่ (แสดงว่าคำว่า “เล่น” ในภาษาไทยส่วนมากออกเสียงเหมือนกับ

คำที่มีวรรณยุกต์ C1) ประกอบกับหลักฐานด้านรูปเขียนในภาษาไทยปัจจุบันที่แตกต่างไปจากในอดีต และแตกต่างจากรูปเขียนในภาษาลาว ผู้เขียนก็จะสรุปว่าคำว่า “เล่น” อันที่จริงมีวรรณยุกต์ C1 ซึ่งก็หมายความว่าต้องมีพยัญชนะต้นเป็นอักษรสูงและมีรูปวรรณยุกต์โท จึงมีรูปเขียนดั้งเดิมว่า “เหล่น” ส่วน การเขียนว่า “เล่น” อย่างในปัจจุบันนี้แท้ที่จริงมาจากความสับสนอันเกิดจากการรวมตัวของวรรณยุกต์ และเสียงพยัญชนะในภาษาไทยบางถิ่นรวมทั้งภาษาไทยมาตรฐาน หรืออาจกล่าวได้ว่าการเขียนว่า “เล่น” เป็นการเขียนผิดที่ได้รับการยอมรับจนกลายมาเป็นเขียนถูก

ผู้เขียนพบว่าคำในภาษาไทยที่ปัจจุบันนี้เขียนต่างไปจากรูปเขียนดั้งเดิมด้วยเหตุเดียวกับคำว่า “เล่น” ยังมีอยู่อีกหลายคำ เช่น “เฒ่า” (ควรเขียนว่า ถ่า) “ฆ่า” (ควรเขียนว่า ข่า) “ท่วม” (ควรเขียนว่า ถ่วม) “ไซ้” (ควรเขียนว่า ลั้)

5. สรุป

วรรณยุกต์และอักษรสามหมู่ในภาษาตระกูลไทเป็นเรื่องที่คนส่วนมากเห็นเป็นความซับซ้อน ที่ไม่มีเหตุผล ทั้งที่ความจริงแล้วมีที่มาที่ไปที่อธิบายได้ชัดเจน จากประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เขียน ที่เมื่อนำเรื่องการวิวัฒนาการของวรรณยุกต์และอักษรสามหมู่ไปสอนแก่นิสิตทั้งในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท พบว่าเป็นเรื่องที่ไม่ยากเกินกว่าที่นิสิตจะทำความเข้าใจและนิสิตเหล่านั้นได้ให้ความเห็นว่า น่าจะมีการสอนเรื่องนี้ให้กับผู้เรียนภาษาไทยทุกคน เพื่อที่คนไทยจะได้ทราบว่าภาษาไทยมีความ เป็นเหตุเป็นผล และมีทัศนคติที่ดีขึ้นต่อวิชาภาษาไทย อีกทั้งวรรณยุกต์ก็เป็นลักษณะเด่นของภาษา ตระกูลไทด้วย ผู้เขียนมีความเห็นว่าผู้ที่ศึกษาภาษาไทยจำเป็นต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับวรรณยุกต์ อย่างลึกซึ้ง ไม่ใช่เพียงสามารถท่องจำและผันเสียงวรรณยุกต์ได้ถูกต้องเท่านั้น

บรรณานุกรม

- กาญจนา คุวัฒนศิริ. 2523. “วรรณยุกต์ในภาษาญ้อ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินตามณี เล่ม 1 เล่ม 2 กับ บันทึกเรื่องหนังสือจินตามณี และจินตามณีฉบับสมเด็จพระเจ้าบรมโกศ. 2512. ธนบุรี: สำนักพิมพ์ศิลปาบรรณาคาร.
- ผณิตรา ตีรานนท์. 2545. “เสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยสมัยรัชกาลที่ 6 และรัชกาลที่ 9”. **วารสารภาษาและภาษาศาสตร์** 21,1: 32-46.
- วิรัช ไชยสถานนท์. 2541. “การสะกดคำบางกลุ่มในภาษาลาวที่ใช้ไม้เอกและไม้โทแตกต่างจากภาษาไทย”. **วารสารภาษาและภาษาศาสตร์** 16, 2: 31-38.
- วิจิตร ภาณุพงศ์. 2515. “ลักษณะการออกเสียงของคำพูดในภาษาสงขลา”. In Jimmy G. Harris and Richard Noss, editors. **Tai Phonetic and Phonology**, pp. 87-104. Bangkok: Chulalongkorn University Press, อ้างถึงใน สมทรง บุรุษพัฒน์. 2543. **ภูมิศาสตร์ภาษาถิ่น**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท.
- Anirut Tanlapert. 1988. “Tonal Variation of Lampang Kham Muang.” Master Thesis in Linguistics, Mahidol University.
- Bradley, Cornelius B. 1916. “Siamese Tones.” **University of California Publication in American Archaeology and Ethnology** 12, 5: 195-218.
- Brown, J. M. 1965. **From Ancient Thai to Modern Dialects**. Bangkok: Social Science Association Press of Thailand.
- Henderson, Eugène J. A. 1981. **Tonogenesis: Some Recent Speculations on the Development of tone**. Paper presented to the Philological Society, London, February 13, 1981, อ้างถึงใน สมทรง บุรุษพัฒน์. 2543. **ภูมิศาสตร์ภาษาถิ่น**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท.
- Gedney, W. J. 1972. “A Checklist for determining tones in Tai dialects”. In M. Estellie Smith, editor. **Studies in Linguistics in Honor of George L. Trager**, pp. 423-427. Mouton: The Hague.

Li, Fang Kuei. 1977. **A Hand Book of Comparative Tai**. Honolulu: University of Hawaii Press.

Ohala, J. J. 1973. "The Physiology of Tone." In Larry Hyman, editor. **Consonant Types and Tone (Southern California Occasional Papers in Linguistics 1)**. Los Angeles: University Southern California, อ้างถึงใน สมทรง บุรุษพัฒน์. 2543. **ภูมิศาสตร์ภาษาถิ่น**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท.